

СУТНІСТЬ ТА ВИДИ МЕХАНІЗМІВ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ємельянов Олександр Юрійович

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Данилович Олена Тарасівна

аспірантка кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Гаврась Дмитро Русланович

аспірант кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Ефективність діяльності підприємств значною мірою залежить від наявних у них збутового [1–3], виробничого [4, 5] та інших видів економічного потенціалу. На окрему увагу заслуговують також потенціал покращення стійкості підприємств [6] та потенціал ресурсозбереження [7–9], реалізація якого відображається у ресурсозберігаючій моделі розвитку суб'єктів господарювання [10–13] та у технологічних змінах, що відбуваються [14–17]. Зокрема, суттєвого значення для забезпечення конкурентоспроможності компаній набуває провадження на підприємствах енергозберігаючих та інших інноваційних проєктів [18, 19]. Проте, на шляху до цього часто постають перешкоди [20–23], які гальмують здійснення інноваційної діяльності. Можливість їх подолання значною мірою визначається інфраструктурним забезпеченням інноваційної діяльності, яку провадять суб'єкти господарювання [24, 25].

Ефективність інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності будь-якого підприємства безпосередньо залежить від того, наскільки вдало сформованими є механізми такого забезпечення. Під цими механізмами варто розуміти синхронізовану в часі та просторі послідовність дій усіх учасників інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності певного підприємства щодо досягнення запланованих цілей такої діяльності. При цьому до зазначених учасників належать, насамперед, підприємство, яке звернулося або потенційно може звернутися до суб'єктів інфраструктурного забезпечення для отримання від них результатів відповідних робіт та послуг, а також ці суб'єкти.

Необхідно відзначити, що механізми інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарської діяльності можуть бути згруповані за такими основними ознаками: за тривалістю функціонування (короткострокові та довгострокові механізми), за кількістю суб'єктів інфраструктурного забезпечення (механізми з одним таким суб'єктом та з декількома суб'єктами), за ризикованістю функціонування (механізми з низьким, середнім та високим ризиком функціонування), за наявністю проєкту функціонування механізму (проєктовані та непроєктовані механізми), за предметом функціонування (механізми, призначені для: надання підприємствам консультаційних послуг; забезпечення їх виробничими, фінансовими та інформаційними ресурсами; покращення якості наявних у підприємств ресурсів; безпосереднього управління цими ресурсами тощо).

Існують і інші способи групування механізмів інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Зокрема, залежно від того, за чиєю ініціативою розпочинається взаємодія між учасниками цих механізмів можна виділити два їхні види, а саме: механізми, які передбачають виявлення ініціативи з боку підприємств, що потребують певних послуг від суб'єктів інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності, та механізми, які передбачають виявлення ініціативи з боку суб'єктів інфраструктурного забезпечення.

Можливо розглянути сутність цих двох типів механізмів на прикладі надання підприємству консалтингових послуг з оцінювання наявної величини його інноваційного потенціалу. Тоді при використанні механізму першого типу підприємство самостійно здійснює попереднє оцінювання наявного у нього інноваційного потенціалу і лише потім звертається до консалтингової фірми за більш докладним та точним оцінюванням величини цього потенціалу.

Якщо ж ініціатором виконання робіт з оцінювання інноваційного потенціалу підприємства виступає консалтингова фірма, то тоді їй варто утворити базу даних про підприємства, які належать до певних галузей економіки. За таких умов консалтингова фірма може визначити перелік підприємств, які є перспективними щодо наявності у них значних резервів підвищення економічної ефективності завдяки провадженню інноваційної діяльності, та запропонувати цим підприємствам свої послуги з оцінювання їх інноваційного потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Smerichevskiy, S. F., Kryvovyazyuk, I. V., Prokhorova, V. V., Usarek, W. & Ivashchenko, A. I. (2021). Expediency of symptomatic diagnostics application of enterprise export-import activity in the disruption conditions of world economy sustainable development. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, (628(1)), 012040.
2. Ємельянов, О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Моделювання процесу ціноутворення на машинобудівну продукцію. Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми економіки та управління», (847), 81–87.
3. Ємельянов О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Діагностування достатності обсягів збутової діяльності промислових підприємств. Науковий вісник НЛТУ України, (26.6), 102–108.
4. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Висоцький, А. Л. (2013). Діагностика ресурсного забезпечення як чинника формування виробничо-збутового потенціалу підприємств. Науковий вісник НЛТУ України, (23.4), 128–135.
5. Britchenko, I., Monte, A. P., Kryvovyazyuk, I. & Kryvoviaziuk, L. (2018). The comparison of efficiency and performance of portuguese and ukrainian enterprises. Ikonomicheski Izsledvania, (27(1)), 87–108.
6. Yemelyanov, O., Petrushka, T., Lesyk, L., Havryliak, A., Yanevych, N., Kurylo, O., Bodakovskyy, V., Skoropad, I., Danylovych, T. & Petrushka, K. (2023). Assessing the Sustainability of the Consumption of Agricultural Products with Regard to a Possible Reduction in Its Imports: The Case of Countries That Import Corn and Wheat. Sustainability, (15), 9761.
7. Баландіна, І. С. (2011). Принципи формування потенціалу ресурсозбереження на підприємствах у сучасних умовах. Бізнес Інформ, (11), 141–143.
8. Бурда, В. Є. (2013). Потенціал енергозбереження та напрями використання альтернативних джерел енергії у промисловості. Економічний часопис – XXI, (1-2), 45–48.
9. Іваненко, О. В. (2013). Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. Економіка. Фінанси. Право, (8), 7–10.
10. Некрасова, Л. А. & Хрістова, А. В. (2017). Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства. Економіка: реалії часу, (2 (30)), 79–84.
11. Андрусів, У. Я. & Мазур, І. М. (2017). Комплексний підхід до забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів. Бізнес Інформ, (1), 44–49.

12. Сотник, І. М. (2010). Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України. *Економіст*, (12), 72–75.
13. Ємельянов, О. & Петрушка, Т. (2012). Інтенсифікація використання виробничих ресурсів промислових підприємств як чинник їх економічного розвитку. *Схід*, (6), 24–30.
14. Caliskan, H. K. (2015). Technological change and economic growth. *Procedia Soc. Behav. Sci.*, (195), 649–654.
15. Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. *Eurasian Bus. Rev.*, (8(1)), 13–32.
16. Sredojecic, D., Cvetanovic, S. & Boskovic, G. (2016). Technological changes in economic growth theory: neoclassical, endogenous, and evolutionary-institutional approach. *Economic Themes*, (54(2)), 177–194.
17. Ємельянов, О. Ю. & Петрушка, Т. О. (2013). Чинники та закономірності розвитку техніко-технологічної бази підприємств. *Схід*, (6), 85–91.
18. Дашко, І. М., Ємельянов, О. Ю. & Крет, І. З. (2009). Методичні засади оцінювання ефективності та доцільності реалізації інвестиційних проектів з урахуванням фактору ризику. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Проблеми економіки та управління*, (640), 63–69.
19. Концеба, С. М. & Непочатенко, О. О. (2007). Енергозберігаючі технології в Україні: економічний ефект та перспективи впровадження. *Збірник наукових праць УНУС*, (63), 1–5.
20. Chai, K. H. & Yeo, C. (2012). Overcoming energy efficiency barriers through systems approach – A conceptual framework. *Energy Policy*, (46), 460–472.
21. Kangas, H. L., Lazarevic, D. & Kivimaa, P. (2018). Technical skills, disinterest and non-functional regulation: Barriers to building energy efficiency in Finland viewed by energy service companies. *Energy Policy*, (114), 63–76.
22. Kostka, G., Moslener, U. & Andreas, J. (2013). Barriers to increasing energy efficiency: Evidence from small-and medium-sized enterprises in China. *Journal of Cleaner Production*, (57), 59–68.
23. Ємельянов, О. Ю. (2020). Оцінювання рівня ризикованості господарської діяльності підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт*, (19–20), 3–9.
24. Борисов, І. В. (2022). Перспективи розвитку інноваційної інфраструктури країни в умовах Індустрії 4.0. *Право та інновації*, (3(39)), 23–29.
25. Власенко, Т. А. (2020). Напрями розвитку інноваційної інфраструктури суб'єктів аграрного бізнесу. *Український журнал прикладної економіки*, (5(2)), 303–310.